

JANE AUSTEN

AKIL VE
TUTKU

Çeviri: SUAT ERTÜZÜN

2. BASKI

♥ can
klasik

JANE AUSTEN
AKIL VE TUTKU

Can Klasik

Akıl ve Tutku, Jane Austen

İngilizce aslından çeviren: Suat Ertüzün

Sense and Sensibility

İlk baskı: T. Egerton, Whitehall, 1811

Bu çeviride kaynak alınan baskı: *The Cambridge Edition of The Works of Jane Austen*, 2006

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2023

2. basım: Ekim 2023, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Cansu Varol İzmirli

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Elif Yücel

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-6124-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

JANE AUSTEN AKIL VE TUTKU

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Suat Ertüzün

♥can

Jane Austen'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Emma, 2007

Gurur ve Önyargı, 2007

Mansfield Park, 2008

Evlilik, 2020

Lady Susan, 2022

Northanger Manastırı, 2022

JANE AUSTEN, 1775'te İngiltere'de, Steventon'ın Hampshire kasabasında doğdu. Reading'deki Manastır Okulu'na gönderilen Austen, daha sonra eğitimini evde sürdürdü. Günün toplumsal ve siyasal olaylarından uzak, sıradan bir yaşam sürdü. Romanlarında işlediği yerler, karakterler ve konular, çevresindeki küçük toprak sahipleri ve taşralı din adamlarına özgü, köyden, komşulardan, taşra yaşamından oluşan bu dünyadan alınmaydı. Austen'in ilk romanı *Akıllık ve Tutku* 1811'de yayımlandı. Arkasından edebiyat tarihinin en sevilen eserleri arasında yer alan pek çok romanı yayımlandı. Austen, 1817'de sağlığı iyice bozulduğu için son yapıtı *Sanditon*'u yarım bırakmak zorunda kaldı. 18 Temmuz 1817'de öldü ve Winchester Katedrali Mezarlığı'na gömüldü.

SUAT ERTÜZÜN, 1971'de Hollanda'da doğdu. İlkokulu Hollanda'da, ortaokul ve liseyi İstanbul'da okudu. 1996'da Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirdi. Bir süre bankacılık ve turizm sektöründe çalıştıktan sonra çevirmenlik yapmaya başladı. Oscar Wilde, Kiran Desai, J.M. Coetzee, Rudolfo Anaya, Julia Glass, John Hughes, Sybille Bedford, John Banville, Patricia Highsmith, Stephen Greenblatt, Aimee Bender, V.S. Naipaul gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı.

I. CİLT

1

Dashwood ailesi uzun zamandır Sussex'te oturuyordu. Toprakları genişti ve nice nesillerdir saygın bir yaşantı sürdürerek civardaki tüm tanıdıklarının olumlu izlenimlerini kazandıkları konutları bu mülkün ortasında, Norland Park'taydı. Mülkün son sahibi, çok ileri bir yaşa dek yaşayan ve ablasının uzun yıllar boyu arkadaşlık edip evine baktığı bekâr bir adamdı. Fakat kadının adamdan on yıl önceki ölümü evde büyük bir değişim yarattı; beyefendi, ablasının kaybını telafi etmek için Norland mülkünün yasal vârisi olan ve servetini bırakmayı düşündüğü yeğeni Mr. Henry Dashwood ve ailesini çağırıp evine kabul etti. Yaşlı beyefendi yeğeni, yeğeninın karısı ve çocuklarıyla birlikte günlerini huzur içinde geçirdi, onların hepsine de gitgide daha çok bağlandı. Mr. ve Mrs. Dashwood'un onun istekleriyle her daim ilgilenmeleri, üstelik bu ilginin yalnızca çıkara değil de iyi yürekliliğe dayanması, ona o yaşta bulabileceği güven ve rahatlığın tümünü verdi; çocukların neşesi varlığına ayrı bir lezzet kattı.

Mr. Henry Dashwood'un önceki bir evliliğinden bir oğlu, şimdiki eşinden de üç kızı vardı. Güvenilir, saygın bir genç olan oğlunun yaşı geldiğinde annesinin, yarısının kendisine kalacağı büyük servetinden dolayı hiçbir geçim sıkıntısı yoktu. Üstelik bu genç kısa bir süre sonra

gerçekleşen kendi evliliğiyle de servetine servet kattı. O bakımdan Norland mülküne halef olması onun için kız kardeşleri kadar önem taşıymıyordu; ne de olsa kızların dünyalığı, babalarının malvarlığından onlara ne kalırsa kalsın, ister istemez sınırlı olacaktı. Annelerinin hiçbir şeyi olmadığı gibi babalarının da elinde yedi bin pound'dan başka bir şey yoktu; çünkü ilk karısından kalan servetin yarısı da oğluna aitti ve onun bunda ancak intifa hakkı vardı.

Yaşlı beyefendi öldü; vasiyeti okundu ve neredeyse bütün vasiyetler gibi mutluluk verdiği kadar hayal kırıklığı da yarattı. Mülkünü yeğenine bırakmasında ne bir haksızlık ne de bir nankörlük bulunabilirdi. Bununla birlikte, mirasını değerinin yarısını yok edecek şartlarla bıraktı. Mr. Dashwood o mülkü kendisi veya oğlundan çok karısı ve kızları için istiyordu; oysa miras oğluna ve oğlunun dört yaşındaki oğluna öyle yollarla bırakılmıştı ki, en çok sevdiklerinin ve mülk üstündeki bir tasarruftan veya değerli kerestelerinin satışından faydalanmaya en çok ihtiyaç duyanların geçimine hiçbir katkı sağlamasına imkân tanımıyordu. Bütün her şey, babası ve annesiyle Norland'a arada bir yaptığı ziyaretlerde büyük amcasının sevgisini iki-üç yaşındaki yumurcaklarda sıkça görülebilen bir cazibeyle –eksik telaffuzu, kendi tarzına sahip olmak için gösterdiği samimi isteği, sayısız kurnazca numaraları ve şamatacılığıyla– kazanan ve yeğeninin karısı ile kızlarından gördüğü bütün ilginin tüm değerini adam için adeta gölgede bırakan küçük çocuğun yararına tasarlınmıştı. Fakat adamın aslında kimseyi incitmek gibi bir niyeti yoktu ve üç kıza duyduğu sevginin bir nişanesi olarak onlara da biner pound bıraktı.

Mr. Dashwood başta büyük bir hayal kırıklığına uğradı. Fakat adam neşeli ve iyimser bir mizaca sahipti; uzun yıllar yaşamayı umut edebilir, bu yaşantıyı iktisatlı

sürdürerek zaten geniş ve hemen geliştirilmeye müsait olan toprakların ürünlerinden hatırı sayılır bir tutarı bir kenara koyabilirdi. Ne var ki, gelişi geciken serveti yalnızca on iki ay değerlendirebildi; ömrü amcasından çok da fazla vefa etmedi ve dul karısıyla kızlarına ancak, son gelen miras dahil, on bin pound bırakabildi.

Hayatının tehlikede olduğu anlaşılır anlaşılmaz oğluna haber yollanmış, Mr. Dashwood ona, hasta halinin elverdiği tüm güç ve ısrarla, üvey annesi ve kız kardeşlerinin ihtiyaçlarını gözetmesini salık vermişti.

Mr. John Dashwood diğer aile üyeleri gibi güçlü bir duyarlılığa sahip olmamakla birlikte böyle bir zamanda böyle bir üslupla verilen öğütten etkilendi, onları rahat ettirmek için elinden gelen her şeyi yapacağına söz verdi. Babasının endişelerini verdiği güvenle böylece giderdikten sonra da öbürleri için yapabileceklerini geniş geniş değerlendirecek vakti buldu.

Katı kalplilik ve bencillik eğer kötü huylu olmaksızın, kötü huylu bir genç değildi kendisi: Tersine, olağan sorumluluklarını efendilikle yerine getirdiği için genel olarak saygı görürdü. Daha sıcakkanlı bir kadınla evlenseydi daha çok saygı görürdü de; hatta kendisi bile daha sıcakkanlı bir insan olabilirdi, çünkü evlendiğinde henüz çok gençti ve karısını da çok seviyordu. Fakat Mrs. Dashwood onun çarpıcı bir karikatüründen ibaretti; ondan daha dar fikirli ve bencildi.

Mr. John Dashwood babasına verdiği söz üstüne kız kardeşlerinin mirasını biner pound'luk bir armağanla büyütmeyi kendi içinde tarttı. O sırada gerçekten bunun altından kalkabileceğini düşünüyordu. Halihazırdaki kazancı ve kendi annesine ait servetin kalan yarısına ek olarak yılda dört binlik bir gelir yüreğini ısıtmış ve onda cömertlik yapabileceği hissini uyandırmıştı. Evet, onlara üç bin pound verecekti; böyle eli açık bir davranış ona yakı-

şırdı! Onları her bakımdan rahatlatmaya da yeterdi. Üç bin pound! Bu kadar ciddi bir tutarı gözden çıkarmak onu çok da zorlamazdı. O günün tamamında da, izleyen birçok gün boyunca da yerinmeden bunu düşündü.

Mrs. John Dashwood¹, babanın cenaze töreni sona erer ermez ve niyeti hakkında kayınvalidesine önceden hiçbir haber vermeksizin, çocuğu ve hizmetçileriyle çıkageldi. Kimse onun gelişine itiraz edecek değildi; baba öldüğü andan itibaren ev kocasının; ancak sonuçta davranışı nezaketsizdi ve Mrs. Dashwood'un yerinde ortalama hangi kadın olsa bunu herhalde son derece çirkin bulurdu, ne var ki, Mrs. Dashwood *kendince* öyle hassas bir gurura, öyle romantik bir cömertliğe sahipti ki, böyle bir kabalığı kim yapsa veya görse, onda uzlaşmaz bir tiksinti uyandırır. Mrs. John Dashwood, kocasının ailesi içinde zaten hiçbir zaman çok sevilmemiş, ama insanların ihtiyaçlarını dikkate almak gerektiğinde onların durumuna ne kadar kayıtsız kalabildiğini gösterme fırsatını da şimdiye dek bulamamıştı.

Mrs. Dashwood gelininin inceliksiz davranışını öyle derinden hissetti, bu sebeple ondan öyle içtenlikle nefret etti ki, büyük kızı gitmesinin uygun olup olmayacağını düşünmesi için yalvarmasa, bir de kızının üç çocuğu içi beslediği sıcak sevgi olmasa kadın geldiği an evi ebediyen terk edebilirdi; ayrıca abilerinden kopmalarını istemiyordu.

Öğüdü işe yarayan büyük kızı Elinor, güçlü anlayışıyla ve akli başında karar verme yeteneğiyle, yaşı henüz on dokuz olmasına rağmen, annesine yol gösterici olu-

1. İngilizce metinlerde, evli kadınlardan bahsedilirken eşlerinin isim ve soyisimlerinin önüne Mrs. getirilir. Mrs. John Dashwood diye bahsedilen Mr. John Dashwood'un eşi Fanny Dashwood, Mrs. Dashwood olarak bahsedilirse Mr. John Dashwood'un üvey annesidir. (Y.N.)

yor; Mrs. Dashwood'un genel olarak ihtiyatsızlığa yol açabilecek heyecanını, hepsinin lehine olmak üzere, sık sık dengeleyebiliyordu. Kusursuz bir yüreği vardı; sevgi dolu bir yaratılıştaydı ve duyguları güçlüydü; üstelik annesinin henüz edinmesi gereken, kız kardeşlerinden birininse asla edinmek istemediği bir bilinçle, bunları nasıl idare edeceğini de biliyordu.

Marianne'in yetenekleri birçok bakımdan Elinor'unkilere denkti. Kız duyarlı ve zekiydi, ama her şeyden heyecanlanırdı; üzüntülerinde, sevinçlerinde ölçü bilmezdi. Cömert, cana yakın, ilgi çekiciydi; ihtiyat onun semtine uğramazdı. Annesiyle şaşkıncı derecede benzerdi.

Elinor kız kardeşindeki aşırı duyarlılığı kaygıyla izlerken Mrs. Dashwood onun bu yanına değer veriyor ve önemsiyordu. Artık mağduriyetlerinin şiddeti konusunda birbirlerini yüreklendiriyorlardı. Başta onları ele geçiren yasin ıstırabını bile isteye tazeliyor, arıyor ve hep baştan yaratıyorlardı. Kendilerini bütünüyle kedere verdiler; mutsuzluklarını mümkün olabilecek her bakımdan artırmaya çalışıyor ve ilerisi için avuntunun her türünü reddediyorlardı. Elinor da derinden yaralanmış olmasına rağmen hâlâ mücadele edebiliyor, çaba gösterebiliyordu. Abisiyle fikir alışverişinde bulunabiliyor, geldiğinde yengesini kabul edebiliyor ve ona gerekli ilgiyi gösterebiliyor, annesini de benzer bir çaba göstermesi için ikna etmeye çalışabiliyor ve benzer bir tahammül için onu yüreklendirebiliyordu.

Küçük kız kardeş Margaret güler yüzlü ve iyi huylu bir kızdı; fakat Marianne'in romantikliğini onun sağduyusundan pek de nasiplenmeden bir hayli özümlediği için, on üç yaşında, ileride ablalarının dengi olabileceği gibi görünmüyordu.

Mrs. John Dashwood'un Norland'a evin hanımı olarak yerleşmesiyle kayınvalidesi ve görümceleri orada ziyaretçi konumuna düştüler. Fakat buna rağmen kadın onlara sessiz bir nezaketle, kocası da kendisi, karısı ve çocuğu dışında herhangi birine hissedebildiği sevecenliğin tümüyle onlara muamele etti, hatta Norland'ı evleri olarak görmeleri için belli bir samimiyetle üsteledi bile. Mrs. Dashwood civarda bir ev bulana kadar kalmaktan daha iyi bir çare düşünemediği için onun bu davetini kabul etti.

Her şeyin eski sevinçleri hatırlattığı bir yerde kalmayı sürdürmek tam ona göre idi. Neşeli zamanlarda hiçbir ruh hali onunki kadar neşeli olamaz, mutluluğun kendisi olan o iyimser mutluluk beklentisinden daha fazlasını gösteremezdi. Öte yandan, kadın hüzünlenince hayal gücüne aynı ölçüde kapılıp gider ve keyifli zamanlarda nasıl hiçbir şey keyfini bozamiyorsa, bu sefer de hiçbir şey onu avutamazdı.

Mrs. John Dashwood'un, kocasının kız kardeşleri için niyetlendiği şeyi kesinlikle onaylamıyordu. Sevgili küçük oğlunun servetinden üç bin pound eksilmesi onu korkunç derecede yoksullaştırırdı. Konuyu tekrar düşünmesi için kocasına yalvardı. Çocuğunu, üstelik tek çocuğunu böyle büyük bir meblağdan mahrum bırakmanın hesabını vicdanına nasıl verirdi? Ayrıca kendi gözünde hiç akrabalık ilişkisi barındırmayan üvey kardeş sıfatıyla Dashwood kız kardeşler kocasının cömertliğinden nasıl öyle büyük bir talepte bulunabilirlerdi? Bir babanın farklı evliliklerden olma çocukları arasında bir sevginin olmaması gerektiği zaten herkesçe bilinen bir şeydi. Hal böyleyken hem kendini hem de zavallı küçük

Harry'yi, onca parayı üvey kardeşlerine vererek niçin batırsındı?

Kocası, "Babamın benden son isteği dul karısına ve kızlarına yardım etmemdi," diye karşılık verdi.

"Herhalde ne dediğini bilmiyordu; büyük bir ihtimalle o sırada sayıklıyordu. Akli başında olsaydı öz çocuğunun servetinin yarısını vermen için sana yalvarmayı aklından geçirmezdi."

"Fanny'ciğim, belli bir tutardan bahsetmedi; yalnızca benden genel olarak onlara yardım etmemi ve onları kendi elinden gelenden daha çok rahat ettirmemi istedi. Bu işi tümüyle bana bıraksaydı belki daha iyi olurdu. Onları ihmal edeceğimi herhalde düşünmemiştir. Ama benden istediği sözü vermemezlik edemezdim; en azından o sırada öyle düşünmüştüm. O yüzden söz verdim ve verdiğim sözü de yerine getirmeliyim. Norland'dan ayrılıp yeni evlerine yerleştikleri zaman onlar için bir şey yapmalıyım."

"Tamam *bir şey* yap, ama *o şeyin* üç bin pound olması gerekmez. Düşün," diye ekledi kadın, "para bir kere çıktı mı bir daha geri dönüşü olmaz. Kardeşlerin evlenince o para temelli olarak gidecek. Ama eğer onu zavalı küçük oğlumuzla döndürmenin..."

Kocası büyük bir ciddiyetle, "Bunun büyük bir fark yaratacağı kesin," dedi. "Harry ileride böyle büyük bir tutarın elden gitmiş olmasına hayıflanabilir. Kalabalık bir ailede, sözcülemi, o fazladan tutar çok işine yarayabilir."

"Şüphesiz öyle."

"O zaman belki tutarın yarıya indirilmesi herkes için daha iyi olacak. Beş yüzer pound da öbürlerinin servetinde olağanüstü bir artış demek!"

"Ah, hem de ne artış! Dünyada öz kız kardeşleri bile olsa, onlar için bunun yarısını yapacak bir abi var mı? Kaldı ki alt tarafı üvey kardeşler! Ama sen cömert ruhlu-sun işte!"

“Adice bir şey yapmayı istemem,” diye karşılık verdi kocası. “Böyle durumlarda insan genelde bunun azını değil, fazlasını yapar. Hiç olmazsa kimse benim onlar için elimden geleni yeterince yapmadığımı düşünemez; bizzat onlar bile daha fazlasını bekleyemezler.”

“Onların ne beklediğini bilmenin imkânı yok,” dedi kadın. “Ama biz zaten onların beklentilerine bakacak değiliz. Asıl sorun senin neye güç yetirebileceğin.”

“Kesinlikle. Bence ben onlara kişi başı beş yüz pound verebilirim. Zaten benim herhangi bir katkı olmadan da annelerinin ölümü halinde her biri yaklaşık üç bin pound alacak; her genç kadını fazlasıyla rahat ettirecek bir servet yani.”

“Elbette öyle; hatta bana kalırsa hiçbir katkı istemiyor bile olabilirler. On bin pound aralarında paylaştırılacak. Evlenirlerse durumları zaten iyi olacaktır; evlenmezlerse de on bin pound’un faiziyle bir arada çok rahat geçinebilirler.”

“Çok doğru. O yüzden, bilemiyorum, her şeyi hesaba katınca acaba sağken anneleri için bir şey yapmak –yıllık ödenek gibi bir şeyi kastediyorum– onlar için bir şey yapmaktan daha iyi olmaz mı? Bunun faydasını onun kendisi kadar kız kardeşlerim de görecektir. Yılda yüz pound hepsini de gayet rahat ettirir.”

Fakat karısı bu tasarıya onay vermekte biraz tereddütlüydü.

“Bir anda bin beş yüz pound’a veda etmekten şüphesiz daha iyi,” dedi. “Ama Mrs. Dashwood on beş yıldan uzun yaşarsa o zaman tam anlamıyla kazık yemiş oluruz.”

“On beş yıl mı? Fanny’ciğim, onun ömrü yarısına bile yetmez.”

“Elbette. Ama dikkat et, yıllık bir ödenekleri varsa insanlar hep sonsuza kadar yaşarlar; üstelik kadın sağlam, sağlıklı ve daha kırk bile değil. Yıllık ödenekler şa-

kaya gelmez; her yıl tekrar eder ve ondan kurtuluş da yoktur. Bu ödeneklerin nasıl baş belası olduğunu iyi bilirim; babamın vasiyeti yüzünden annem üç emekli ihtiyar uşağıngiyle uğraşmak zorundaydı ve bundan ne kadar rahatsız olduğunu bilsen şaşarsın. Ödeneklerin her yıl iki taksiti vardı, parayı onlara ulaştırma derdi vardı; sonra birinin öldüğü söylendi, ama meğer öyle bir şey yokmuş. Annem bıkmış usanmıştı. Başkalarının böyle sürekli alacakları olunca gelirinin ona ait olmadığını söylüyordu; üstelik öbür türlü paranın tamamı hiçbir kısıtlama olmaksızın tümüyle annemin emrinde olacağı için babamın yaptığı şey daha da insafsızcaydı. Yıllık ödeneklerden öyle tiksindim ki, dünyayı verseler birine bile kendimi mahkûm etmek istemem.”

Mr. Dashwood, “İnsanın gelirinde her yıl öyle bir kaçağın olması muhakkak tatsız bir şey,” diye katıldı. “Annenin haklı olarak söylediği gibi, gelirin senin olmuyor. Günü geldikçe öyle bir tutarı düzenli olarak ödemek zorunda kalmayı kim ister? İnsanın bağımsızlığını elinden alır.”

“Şüphesiz; üstelik sonunda bir teşekkür de almıyorsunuz. Kendilerini güvende görüyorlar, sen de beklenenden fazlasını yapmadığın için kimse minnet duymuyor. Senin yerinde olsam yalnızca kendi kararımla olacak bir şeye girerim. Onlara yıllık bir tutar tahsis ederek kendimi bağlamam. Kendi masraflarımızdan yüz, hatta elli pound kısmak bile birkaç yıl bizi çok zorlayabilir.”

“Sanırım haklısın, sevgilim. Bu durumda yıllık bir ödenekten sakınmamız daha iyi. Onlara arada bir vereceğim bir şey yıllık ödenekten çok daha fazla yarar sağlar, çünkü daha büyük bir gelirden emin olunca yaşam tarzlarını genişletir ve yılın sonunda yine de bir metelik artırmış olmaları. Bunun en iyi çözümü olduğu kesin. Arada bir elli pound'luk bir armağan onların paraya sü-

rekli sıkışık olmalarını önleyecek ve herhalde babama verdiğim sözü fazlasıyla yerine getirmeme yetecektir.”

“Şüphesiz yetecektir. Hatta doğrusunu istersen babanın aklından onlara para vermeni geçirmediğine ben şahsen eminim. Onun düşündüğü yardım belki de senden makul olarak istenebilecek şeylerdi; onlara rahat küçük bir ev bakman, eşyalarını taşımalarına yardım etmen ve mevsiminde onlara balık eti, av eti şeklinde armağanlar göndermen gibi. Ancak o kadarını kastettiğine kalıbımı basarım; daha ötesini düşünmüş olması çok tuhaf ve akıldışı olur. Bir düşünsene, sevgili Mr. Dashwood, kız kardeşlerine ait biner pound’un yanında yedi bin pound’un faiziyle, yani kişi başı yıllık ellışer pound’luk bir getiriyle üvey annen ve kızlar ne kadar rahat edebilirler? Üstelik kızlar yiyip içtiklerinin parasını da annelerine o faizden ödeyecekler. Kendi aralarında yıllık toplam beş yüz kazanacaklar. Dört kadın dünyada daha ne isteyebilir? Bedavaya yaşayacaklar! Evin bakımı, temizliği hiçbir şey tutmayacak. Arabaları, atları olmayacak; en fazla bir-iki uşakları olacak. Gelip gidenleri olmayacağı için herhangi bir masrafları da olmayacak. Ne kadar rahat olacaklarını bir düşün! Yılda beş yüz pound! O kadar paranın yarısını bile nasıl harcayacaklarını aklım almıyor. Senin onlara fazlasını vermene gelince, düşüncesi bile saçma. Asıl *onların* sana bir şeyler vermesi gerek.”

“Ne yalan söyleyeyim,” dedi Mr. Dashwood, “bence tamamen haklısın. Babam senin dediğinden fazlasını asla kastetmiş olamaz. Artık çok daha iyi anlıyorum; sözümü yalnızca senin tarif ettiğin yardım ve hayırseverliklerle yerine getireceğim. Annemin yeni evine taşınıp yerleşmesi için ona her türlü hizmette bulunabilirim. Armağan olarak küçük bir mobilya bile verebilirim.”

Kadın, “Kesinlikle,” diye karşılık verdi. “Yine de bir konuyu göz önünde tutmak gerek. Babanla annen Nor-

land'a taşındıklarında Stanhill'deki mobilyalar satılmış, ama porselen, tabak ve örtülerin hepsi korunmuştu. Onlar annene kaldı; dolayısıyla yerleştiğinde evi zaten neredeyse baştan aşağı döşenmiş olacak."

"Önemli bir konu şüphesiz. Gerçekten değerli bir miras! Ama tabakların bazısını bizim buradaki mevcudumuza eklessek de hiç fena olmaz."

"Evet, üstelik kahvaltılık porselenler bu evde bulunanlardan iki kat daha güzel; bana kalırsa onların yaşayabileceği herhangi bir yer için fazla güzel. Ama ne yaparsın ki durum bu. Baban yalnızca onları düşünmüş. Ayrıca şunu da söylemeliyim ki, ona karşı ne bir minnet borcun ne de dileklerini yerine getirme yükümlülüğün var; çünkü elinden gelseydi dünyada ne varsa neredeyse hepsini onlara bırakmış olacağını biliyoruz."

İtiraz edilemeyecek bir çıkarımdı bu. Mr. Dashwood daha önce varamadığı karara böylece vardı ve nihayetinde, dul kadınla çocukları için az önce karısının işaret ettiği komşuluk jestlerinin dışında bir şey yapmanın kesinlikle gereksiz, hatta belki de fazlasıyla yakışsız olacağı sonucuna ulaştı.

3

Mrs. Dashwood Norland'da birkaç ay daha kaldı. Fakat tanıdık gelen her köşenin uyandırdığı yoğun duygular dindikten sonra taşınmayı istememesinden dolayı değil; çünkü morali düzelir ve akli melankolik anıların ıstırabını şiddetlendirmekten başka işlere de çalışır hale gelince hem gitmek için sabırsızlanmaya hem de Norland yakınlarında –sevdiği o yöreden uzaklara gitmek

Jane Austen'in ilk romanı *Akil ve Tutku* yayımlanmasının hemen ardından büyük bir başarı yakalar. Dashwood kız kardeşlerin yetişkinliğe adım attığı yılları ve bu yılların duygusal çalkantılarını konu alan roman, yazarın kendi kız kardeşi Cassandra'yla ilişkisinden de izler taşır. Beyazperdeye defalarca uyarlanan *Akil ve Tutku*, dönemin edebî eğilimlerinin tersine Austen'in karakterlerini kadınlardan seçmesiyle de çağdaşlarından ayrışır.

Akil ve sağduyu timsali on dokuz yaşındaki Elinor ve tüm duyguları en yoğun haliyle yaşayan, duyarlılığıyla çoğu zaman en çok kendini harap eden on yedi yaşındaki kardeşi Marianne babalarının kaybının ardından yabancıları oldukları yeni bir hayata adım atarlar. Paragöz abilerinin onları sürüklediği yoksulluk, annelerinin kimi zaman hastalıklı bir hal alan duygusallığı, sonradan görme akrabalarının sığılığı ve karşı cinsin neden olduğu kalp kırıklıkları arasında genç birer kadına dönüşen iki kız kardeşin hikâyesi, zengin karakter çözümlenmeleri ve Austen'in zekâ pırıltısıyla süslenince edebiyat tarihinin en sevilen eserlerinden biri haline gelir.

"Jane Austen'in kıvrak zekâsı, üslubunun kusursuzluğuyla el ele tutuşuyor."

Virginia Woolf

#dünyaklasikleri #ingilizklasikleri #tutku #ilkaşk #ailebağları #ingilizkırısali

Kapak resmi: Sir Thomas Lawrence

 can

 canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-03-6326-1

9 789750 761249